

POSTANOWIENIE

7 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Widło

na posiedzeniu niejawnym 7 września 2023 r. w Warszawie,
w sprawie ze skargi K. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.
przeciwko P. spółce akcyjnej w W.
o uchylenie wyroku sądu polubownego,
na skutek skargi kasacyjnej K. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 31 stycznia 2022 r., VII AGa 1000/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od K. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. na rzecz P. spółki akcyjnej w W. kwotę 1200 (tysiąc dwieście) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia skarżącemu niniejszego postanowienia, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

K. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 31 stycznia 2022 r., w sprawie o uchylenie wyroku sądu polubownego przeciwko P. spółce akcyjnej w W. zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała na istotne zagadnienie prawne: „czy przesłanką skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego opartej o przepis art. 1206 § 2 pkt 2 Kodeksu postępowania cywilnego z dnia 17 listopada 1964 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 1805), tj. w ramach tzw. klauzuli porządku publicznego, może być naruszenie zasady prawa do sądu na podstawie art. 45 ust. 1 w zw. z art. 2 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483)?”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne nie czyni zadość tym wymaganiom – bowiem jego rozstrzygnięcie nie będzie miało wpływu na rozstrzygnięcie sprawy a nadto kwestie tę wyjaśniono w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Po pierwsze, w uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny nie stwierdził, że przesłanką skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego opartej o art. 1206 § 2 pkt 2 k.p.c. nie może być naruszenie zasady prawa do sądu, nie zakwestionował tej przesłanki, dokonał jej analizy na potrzeby sprawy, w kontekście okoliczności wskazywanych przez skarżącego (np. oddalenia wniosków dowodowych, badania zarzucanych naruszeń prawa materialnego, wykładni postanowień umowy konsorcjalnej, kwestii badania wartości przedmiotu sporu i uiszczenia opłat od pozwu w zakresie rozszerzonym) jako naruszających prawo do sądu (art. 45 Konstytucji RP).

Pozytywna odpowiedź na zagadnienie prawne nie zmieniała by kwestii dopuszczalności stosowania tej przesłanki, którą w sprawie zastosowano.

Ponadto po drugie, wskazane zagadnienie prawne nie wymaga wyjaśnienia wobec dotychczasowego stanowiska orzecznictwa Sądu Najwyższego w tym zakresie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego *a limine* nie wyłącza się z katalogu podstawowych zasad porządku prawnego, które mogą stanowić podstawę żądania uchylenia wyroku sądu polubownego (art. 1206 § 2 pkt 2 k.p.c.) – prawa do sądu określonego w art. 45 ust. 1 w zw. z art. 2 Konstytucji RP (wyrok Sądu Najwyższego z 5 października 2018 r., I CSK 609/17). Możliwość powoływania się na art. 45 Konstytucji wskazano w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2017 r., V CSK 348/16, pomimo, że, jak wskazano w postanowieniu SN z 19 czerwca 2019 r., I CSK 23/19 sądy polubowne, nie są sądami w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP (tak postanowienie Sądu Najwyższego z 19 czerwca 2019 r., I CSK 23/19). W wyroku Sądu Najwyższego z 9 września 2010 r., I CSK 535/09 wskazano, że „do podstawowych zasad porządku prawnego należy także, przewidziane art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, prawo do sądu, którego elementem jest uprawnienie strony do rozpoznania jej sprawy przez niezależny sąd, w ramach rzetelnie prowadzonego postępowania”.

Sąd Apelacyjny w sprawie niniejszej nie wyłączył możliwości kontroli wyroku Sądu Polubownego w aspekcie zapewnienia „prawa do sądu”, uznał jednak, że prawa tego poprzez wydanie wyroku oddalającego powództwo i rozstrzygającego o kosztach nie naruszono. Dokonał analizy zgłoszonych zarzutów konfrontując je z zachowaniem standardu prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konst. RP).

Pozbawienie strony możliwości ochrony swych praw w postępowaniu przed sądem polubownym ma miejsce wówczas, gdy naruszona zostaje zasada równości stron, jedna ze stron nie zostaje wysłuchana i nie ma możliwości ustosunkowania się do dowodów i twierdzeń przedstawianych przez stronę przeciwną. Dlatego też nie można utożsamiać każdego przypadku niedopuszczenia przez sąd polubowny dowodów wnioskowanych przez stronę, z pozbawieniem jej możliwości obrony. Takie pozbawienie ma bowiem miejsce dopiero wówczas, gdy strona nie ma żadnej możliwości przedstawienia i wykazania własnych racji (por. wyrok Sądu

Najwyższego z 11 maja 2007 r., I CSK 82/07, wyrok Sądu Najwyższego z 15 czerwca 2021 r., V CSKP 39/21).

Reasumując, w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego naruszenie prawa do sądu może być ujmowane w kategorii podstawowych zasad porządku prawnego.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz – co do kosztów postępowania – art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 8 pkt 4 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800), orzeczono jak w postanowieniu.

[SOP]

[ł.n]